

Nisan 2024

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Berkay Arık
Uzman Yardımcısı
berkay.arik@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

Oktay Erkan Temizkan
Uzman Yardımcısı
erkan.temizkan@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

Fed, Mart toplantısında beklentiler paralelinde politika faizini değiştirmeyerek %5,25-%5,50 aralığında tuttu. Projeksiyonlarda Fed üyelerinin 2024 yılında 75 baz puanlık faiz indirimi beklentilerini korudukları görüldü.

BoJ politika faizinde 17 yıl sonra ilk kez artırıma giderek negatif faiz politikasını sonlandırdı.

ABD’de aylık TÜFE enflasyonu Şubat’ta %0,4 düzeyine yükselirken, PCE fiyat endeksi %0,3 ile beklentilerin altında artış kaydetti.

Euro Alanı’nda açıklanan veriler imalat sanayiinde zayıf seyrin sürdüğünü gösterdi.

Çin’de TÜFE 6 aylık düşüş döneminin ardından Şubat’ta yeni yıl tatilinin etkisiyle yıllık bazda %0,7 yükseldi.

Mart’ta petrol fiyatları jeopolitik risklerin gündemde öne çıkmasıyla artış kaydetti. Tarımsal emtia ürünlerinde ise kakao fiyatlarındaki hızlı yükseliş dikkat çekti.

Türkiye Ekonomisi

Mart ayında yurt içi piyasaların gündeminde yerel seçimler öne çıktı.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Ocak’ta bir önceki aya göre 0,2 puan artarak %9,1 olurken, atıl işgücü oranı %26,5 ile Mayıs 2021’den beri en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Sanayi üretimi Ocak’ta mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre aylık bazda değişim kaydetmezken, yıllık bazda %1,1 ile son 7 ayın en düşük artışını sergiledi.

İSO Türkiye imalat PMI, Mart ayında 50 değerini alarak sektörde faaliyet koşullarının yatay seyrettiğine işaret etti.

Cari açık Ocak ayında 2,6 milyar USD ile piyasa beklentilerinin bir miktar altında gerçekleşti. Bu dönemde, 12 aylık kümülatif cari açık ise 37,5 milyar USD’ye geriledi.

Merkezi yönetim bütçesi Şubat’ta 153,8 milyar TL açık verirken, faiz dışı bütçe açığı 99 milyar TL oldu.

Mart ayında TÜFE aylık bazda %3,16 ile beklentilerin altında artarken, yıllık TÜFE enflasyonu %68,50 düzeyine ulaştı. Yurt içi ÜFE’de aylık ve yıllık enflasyon sırasıyla %3,29 ve %51,47 düzeyinde gerçekleşti.

TCMB Mart ayı toplantısında politika faiz oranını 500 baz puan artırarak %50 düzeyine çıkardı.

BIST-100 endeksi Mart ayında %0,6 gerilerken, Türk Lirası ABD doları ve euro karşısında değer kaybetmeye devam etti. Türkiye’nin 5 yıllık CDS primi Mart’ta 13 baz puan artarak 301 baz puan oldu.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch, Türkiye’nin kredi notunu bir seviye yükselterek B+’ya çıkarırken, “durağan” düzeyinde olan kredi not görünümünü de “pozitif” olarak güncelledi.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Küresel Ekonomi

Fed üyeleri bu yıl için 75 baz puanlık faiz indirimi öngörülerini korudu.

20 Mart'ta sona eren toplantısında Fed piyasa beklentilerine paralel biçimde politika faizini değiştirmeyerek %5,25-%5,50 aralığında bıraktı. Toplantının karar metninde ekonomik aktivitenin güçlü seyrine devam ettiği ve enflasyonun gerilemesine rağmen yüksek kaldığı yönündeki ifadeler yinelenirken, Fed Başkanı Powell basın açıklamasında yıl içinde faiz indirimine başlamanın mümkün olabileceğini dile getirdi. Powell'ın Ocak ve Şubat dönemlerinde beklentilerin üzerinde gerçekleşen enflasyon verilerinin, enflasyondaki uzun vadeli düşüş eğilimini bozmadığını ve işgücü piyasasındaki sıkı görünümün faiz indirimlerini ertelemek için tek başına yeterli olmadığını vurgulaması piyasalar tarafından güvercin sinyaller olarak algılandı. Ayrıca, Fed üyelerinin politika faizine ilişkin öngörülerini yansıtan noktasal grafiklerde üyelerin çoğunluğunun 2024 yılında 25'er baz puanlık 3 faiz indirimi beklemeye devam ettiğinin görülmesi, Haziran toplantısında faiz indirimlerine başlanabileceği yönündeki beklentiyi destekledi. Öte yandan, FOMC üyelerinin 2024 ve 2025 yılları için medyan ekonomik büyüme beklentilerinin sırasıyla %2,1 ve %2,0 düzeylerine çıkması ve 2024 yılına ilişkin çekirdek kişisel tüketim harcamaları (PCE) enflasyonu tahmininin de 0,2 puan yükselmesi, iç talebin güçlü kalmaya devam edebileceği yönündeki görüşlerin sürdüğünü gösterdi.

ABD Ekonomisine İlişkin Fed Tahminleri (Mart 2024)

	2024	2025	2026	Uzun Vade
GSYH Büyümesi	2,1	2,0	2,0	1,8
<i>Aralık projeksiyonu</i>	1,4	1,8	1,9	1,8
İşsizlik Oranı	4,0	4,1	4,0	4,1
<i>Aralık projeksiyonu</i>	4,1	4,1	4,1	4,1
PCE*	2,4	2,2	2,0	2,0
<i>Aralık projeksiyonu</i>	2,4	2,1	2,0	2,0
Çekirdek PCE*	2,6	2,2	2,0	
<i>Aralık projeksiyonu</i>	2,4	2,2	2,0	
Fed Politika Faizi	4,6	3,9	3,1	2,6
<i>Aralık projeksiyonu</i>	4,6	3,6	2,9	2,5

(*) Kişisel tüketim harcamaları enflasyonu

Mart'ta diğer önde gelen merkez bankalarının toplantıları da izlendi.

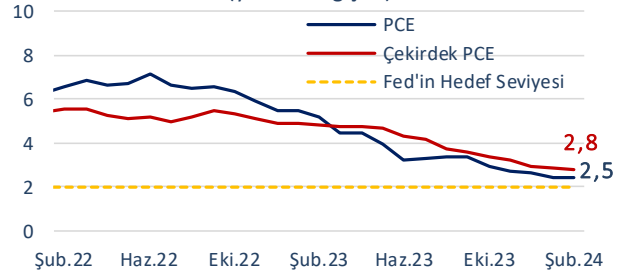
Mart ayında Fed toplantısının yanı sıra diğer önde gelen merkez bankalarının kararları küresel piyasaların gündeminde öne çıktı. Avrupa Merkez Bankası (ECB) beklentiler paralelinde gösterge niteliğindeki faiz oranlarını değiştirmede. ECB Başkanı Lagarde, toplantının ardından yaptığı açıklamada faiz indirimleri için daha fazla güvene ihtiyaç duyduklarını belirtti.

Öte yandan, ECB'nin Euro Alanı için 2024 ve 2025 enflasyon tahminlerini aşağı yönlü revize ederek sırasıyla %2,3 ve %2,0 düzeyinde belirlemesi orta vadeli enflasyon hedefine 2025'te ulaşabileceğinin sinyalini verdi.

Japonya Merkez Bankası (BoJ) Mart ayında politika faizini %0,0-%0,1 aralığına yükselterek 17 yıl sonra ilk kez faiz artırımına gitti. Böylece BoJ, 2016'dan bu yana süregelen negatif faiz politikasını da sonlandırmış oldu. Mart'ta Çin Merkez Bankası (PBoC) ve İngiltere Merkez Bankası (BoE) faiz oranlarında değişime gitmedi. BoE'nin Eylül 2021'den bu yana ilk kez hiçbir komite üyesinin faiz artırımını yönünde görüş bildirmediği toplantısının ardından BoE Başkanı Bailey henüz faiz indirimine elverişli bir aşamada olmadıklarını belirtti.

ABD'de enflasyon verileri karışık bir görünüm sundu.

ABD'de Şubat ayında TÜFE enflasyonu aylık bazda %0,4 ile Ocak ayına göre bir miktar artarken, çekirdek TÜFE de aylık bazda %0,4 ile beklentilerin üzerinde arttı. Öte yandan, Şubat'ta %0,3 ile piyasa beklentisinin altında artış kaydeden PCE fiyat endeksi, Ocak ayına göre de yavaşlayarak nispeten olumlu bir görünüm sundu. Fed'in yakından takip ettiği çekirdek PCE fiyat endeksinin yıllık artış oranı da bu dönemde %2,8 ile Mart 2021'den bu yana en düşük seviyesine geriledi.

ABD Kişisel Tüketim Harcamaları (PCE) Fiyat Endeksi (yıllık % değişim)

2023'ün dördüncü çeyreğine ilişkin GSYH büyümesi nihai verilere göre %3,2'den %3,4'e revize edilirken, imalat sanayii PMI Mart'ta 51,9 düzeyinde gerçekleşerek sektörün faaliyet koşullarındaki olumlu görünümün sürdüğüne işaret etti.

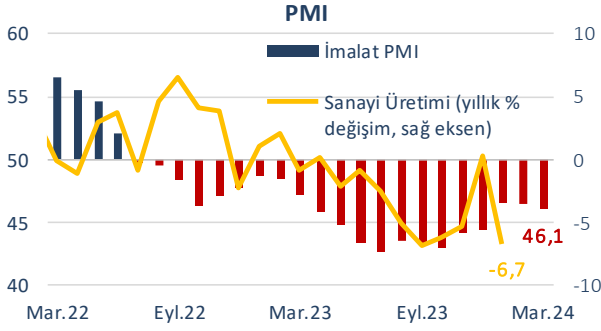
Euro Alanı'nda imalat sanayii zayıf seyretelemeye devam ediyor.

Euro Alanı'nda sanayi üretimi Ocak'ta aylık ve yıllık bazda sırasıyla %3,2 ve %6,7 ile beklentilerin oldukça üzerinde gerileme kaydetti. Mart ayına ilişkin imalat PMI verisi de 46,1'e gerileyerek sektörde faaliyet koşullarındaki zayıflığın devam ettiğini gösterdi. Öte yandan, bölgede hizmetler PMI 51,1 ile sektörde son 9 ayın en güçlü görünümüne işaret etti.

Kaynak: Datastream

Küresel Ekonomi

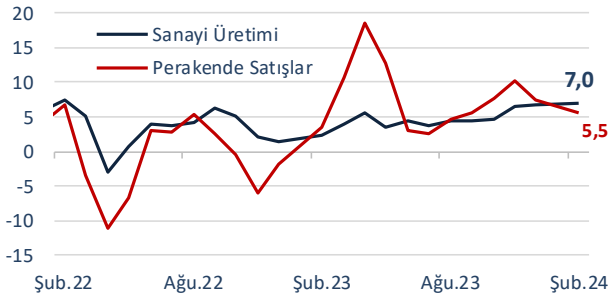
Euro Alanı'nda Sanayi Üretimi ve İmalat

Çin'de ekonomik aktiviteye ilişkin göstergeler beklentilerden olumlu...

Çin'de TÜFE yıllık bazda %0,7 ile 6 ay sonra ilk kez artış gösterirken piyasa beklentilerinin de üzerinde gerçekleşti. Öte yandan, tüketici fiyatlarındaki artışın büyük oranda Çin Yeni Yılı tatili döneminde kaydedilmesi, iç talepte mevsim etkilerinden bağımsız bir güçlenmenin gerçekleşmediği yönünde algılandı. Nitekim aynı dönemde yıllık ÜFE enflasyonu -%2,7 düzeyinde gerçekleşerek deflasyonist eğilimin sürdüğüne işaret etti. Ülkede reel sektör ve işgücü piyasasına ilişkin göstergeler de ekonomik aktivitenin gidişatı açısından net bir tablo çizemedi. Şubat'ta işsizlik oranı %5,3 ile son 7 ayın en yüksek düzeyine çıkarken, sanayi üretimi ve perakende satışlar yıllık bazda sırasıyla %7,0 ve %5,5 ile piyasa beklentilerinin üzerinde artış gösterdi. Böylece sanayi üretiminde son 2 yılın en hızlı yıllık artışı da kaydedilmiş oldu. Caixin ve NBS imalat PMI göstergeleri de Mart'ta sırasıyla 50,9 ve 50,8 ile eşik değer üzerinde gerçekleşerek sektöre ilişkin güçlü sinyaller verdi.

Çin'de Ekonomik Aktivite (yıllık % değişim)

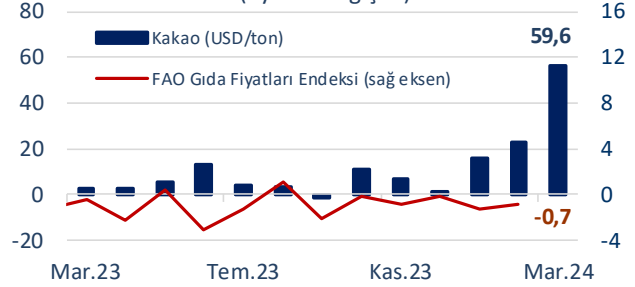

Emtia piyasaları...

Mart ayında Rusya-Ukrayna savaşındaki gelişmelerin arz yönlü endişeleri arttırması ve OPEC+ üyelerinin üretim kesintilerini Haziran'a kadar uzatma kararı alması nedeniyle petrol fiyatlarında yükseliş izlendi. Bu dönemde Brent türü ham petrolün varil fiyatı aylık bazda %4,6 artışla 87,5 USD düzeyine ulaştı. Ayrıca, Uluslararası Enerji Ajansı tarafından yayımlanan aylık değerlendirme notunda 2024 yılı için günlük petrol talebi tahmininin yukarı yönlü revize edilmesi ve OPEC+ tarafındaki üretim kesintilerinin yıl boyunca devam edeceğinin varsayılması, petrol fiyatlarında artış eğiliminin sürebileceği yönündeki beklentileri güçlendirdi. Mart'ta Çin imalat sanayiine ilişkin beklentilerin güçlenmesi ve arz yanlı endişeler paralelinde bakırın ton fiyatı Londra Metal Borsası'nda %4,3 yükselirken, Fed'in ılımlı mesajlarının gümüş fiyatlarını desteklediği görüldü. Mart ayında %9,3 artarak 2.232 USD'ye ulaşan altının ons fiyatı, Nisan'ın ilk günlerinde de rekor tazelemeye devam etti.

Tarımsal emtia ürünlerinde kakao fiyatlarındaki hızlı yükseliş Mart ayında gündemde öne çıktı. Bu dönemde Uluslararası Kakao Örgütü verilerine göre, ton başına kakao fiyatı üretici ülkelerdeki kurak hava koşullarının etkisiyle aylık bazda %59,6 artış kaydetti. Öte yandan, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından yayımlanan gıda fiyat endeksi, Şubat ayında gerilemeye devam etti. Buna göre dünyada gıda fiyatları Şubat'ta aylık bazda %0,7, yıllık bazda da %10,5 geriledi.

Küresel Gıda Fiyatları ve Kakao (aylık % değişim)

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

Ocak'ta işsizlik oranı %9,1 düzeyine yükseldi.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Ocak'ta aylık bazda 0,2 puan artarak %9,1 ile son 5 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. İşgücünün 245 bin kişi artmasının etkisiyle işgücüne katılım oranı %53,9'a yükseldi. İşgücündeki artışa karşılık istihdamın 160 bin kişi yükselmesi işsizlik oranının artmasına neden oldu. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı aylık bazda 1,1 puan yükselerek Ocak'ta %16,6 değerini aldı. En geniş tanımlı işsizlik oranı olarak kabul edilen atıl gücü oranı da %26,5 ile Mayıs 2021'den bu yana en yüksek düzeyine çıktı.

Ücretli çalışan istatistikleri incelendiğinde, Ocak ayında sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörlerinde çalışan sayısının yıllık bazda %2,8 arttığı görüldü. Bu dönemde ücretli çalışan sayısı sanayi sektöründe %0,1 ile sınırlı bir artış kaydederken, inşaat sektöründe %9,6, ticaret-hizmet sektöründe de %3,1 yükseldi.

Sanayi üretim endeksi Ocak'ta aylık bazda değişim kaydetmedi.

TÜİK, sanayi üretim endeksini 2021 ve sonraki yıllar için güncel ağırlıklar ve verilerle revize etti. Revizyon sonucunda 2023 yılına ilişkin takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi artışı %0,9'dan %1,6'ya çıktı. Sanayi üretimi 2024 yılının ilk ayında ise yıllık bazda %1,1 ile son 7 ayın en yavaş artışını sergiledi. Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış sanayi üretimi endeksi ise aylık bazda değişim kaydetmedi. Ocak ayında üretim madencilik ve taş ocakçılığı ile elektrik, gaz ve buhar sektörlerinde aylık bazda sırasıyla %4,3 ve %4,6 artarken, imalat sanayiinde %0,6 geriledi. İmalat sanayiinin 24 alt sektöründen 14'ünde üretim aylık bazda gerilerken, bilgisayar, elektronik ve optik ürünler (%21,2) ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin (%11,1) imalatında kaydedilen çift haneli düşüşler öne çıktı. Öte yandan, gıda (3 ay), kauçuk ve plastik (3 ay), ana metal (5 ay) ve kimyasal (6 ay) ürünlerin imalatı sektörlerinde üretimin son aylarda aralıksız artması dikkat çekiyor.

İSO Türkiye İmalat PMI Mart'ta 50 düzeyinde gerçekleşti.

İstanbul Sanayi Odası tarafından yayımlanan Türkiye İmalat PMI Mart'ta 50 değerini alarak sektörde faaliyet koşullarının değişim göstermediğine işaret etti. Endeksin alt kalemlerine göre, bu dönemde üretimde sınırlı bir artış kaydedilirken yeni siparişlerdeki yavaşlama son 9 ayın en düşük düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, TL'deki değer kaybı sektörde girdi fiyatlarını artıran ana unsur olmaya devam ediyor. Teslimat sürelerindeki artış da jeopolitik gelişmeler nedeniyle üçüncü ayda da devam etti. Sektörel PMI verileri 10 sektörün 8'inde eşik değerinin altında gerçekleşerek sektörler genelinde faaliyet koşullarının baskı altında kaldığını gösterdi. Bu dönemde en düşük PMI değeri 41,1 ile tekstil ürünleri sektöründe gözlenirken, üretim artışında ilk sırada yer alan gıda ürünleri imalatı sektörü yeni siparişlerini artıran tek sektör oldu.

Ocak'ta ticaret satış hacmi aylık bazda %3,2 azaldı.

TÜİK tarafından yeni yayımlanmaya başlanan ticaret satış hacim endeksi Ocak'ta aylık bazda %3,2, yıllık bazda %0,4 daraldı. Endeksin aylık bazda gerilemesinde toptan ticaret hacminde gözlenen %5,9'luk düşüş belirleyici oldu. İç talebin öncü göstergelerinden biri olarak takip edilen perakende satış hacmi ise Ocak'ta aylık bazda %2,6 ile son 6 ayın en hızlı artışını kaydetti. Bu dönemde elektrikli eşya ve mobilya %6,1 ile satışların aylık bazda en çok arttığı ürün grubu olurken, tekstil, giyim ve ayakkabı grubu %0,7 ile satışların azaldığı tek alt kalem oldu. Takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre perakende satış hacmindeki yıllık artış oranı ise %13,3 ile son 16 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Diğer taraftan, TCMB'nin yayımladığı TÜFE oranına göre düzeltilmiş kartlı harcamalar endeksi Şubat'ta aylık bazda %7,3 oranında artarak iç talebin parasal sıkılaşmaya rağmen canlı seyrettiğine işaret etti.

Güven endeksleri Mart'ta karışık bir görünüm sundu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi Mart'ta aylık bazda yatay seyrederek 79,4 düzeyinde gerçekleşti. Alt endeksler incelendiğinde, mevcut döneme ilişkin değerlendirmelerin Şubat ayına kıyasla kötüleştiği, buna karşılık gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum ve genel ekonomik durum beklentilerinin iyileştiği görüldü. Öte yandan, Mart ayında reel kesim güven endeksi aylık bazda 1,5 puan artarak 103,5 ile son 4 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde hizmet sektöründe güven %1,5 yükselirken, perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde sırasıyla %1,0 ve %3,6 oranında geriledi. Böylece, Temmuz 2023'ten bu yana eşik değerinin altında seyreden ekonomik güven endeksi, reel kesim ve hizmet sektörü güvenlerinde yaşanan artışların desteğiyle Mart'ta bir önceki aya göre 1,0 puan artarak eşik düzeyine çıktı.

Konut satışları Şubat'ta yıllık bazda %17,3 yükseldi.

Temmuz 2022'den bu yana genel olarak yıllık bazda daralma eğilimi sergileyen konut satışları, Şubat'ta geçtiğimiz yıl yaşanan deprem felaketinin yarattığı düşük baz etkisiyle %17,3 artarak 93.902 adet düzeyine yükseldi. Bu dönemde ipotekli konut satışları yıllık bazda %49,1 azalırken, diğer satışlar %35,7 ile Mayıs 2022'den bu yana en yüksek artışını kaydetti. Öte yandan, Şubat'ta yabancılara yapılan konut satışları azalmaya devam ederek yaklaşık son 3 yılın en düşük değerini aldı. Konut piyasasındaki zayıf görünüm fiyatlardaki artış hızının da ivme kaybetmesini beraberinde getiriyor. TCMB tarafından açıklanan verilere göre konut fiyatları Ocak'ta aylık ve yıllık bazda sırasıyla %2,3 ve %68 yükselirken, fiyatlardaki yıllık reel artış %1,4'e geriledi. Konut fiyatlarının yıllık bazda en hızlı yükseldiği il grubu %103,8 ile Ağrı, Ardahan, Kars ve Iğdır olurken, İstanbul'daki fiyat artışları %54,5 ile Ankara (%85,6) ve İzmir'deki (%70,4) artışların altındaki seyrini 12. ayına taşıdı.

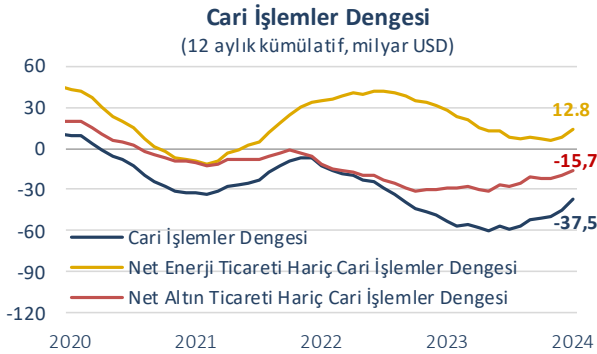
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret açığı 2023 yılında %3,2 daraldı.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Ocak ayında ihracat geçen yılın aynı ayına kıyasla %3,5 artarak 20 milyar USD'ye çıkarken, ithalat %22 azalarak 26,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı Ocak'ta yıllık bazda %56,4 dalarak 6,2 milyar USD oldu. Ocak 2023'te %57,5 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yılın aynı ayında %76,2'ye yükseldi.

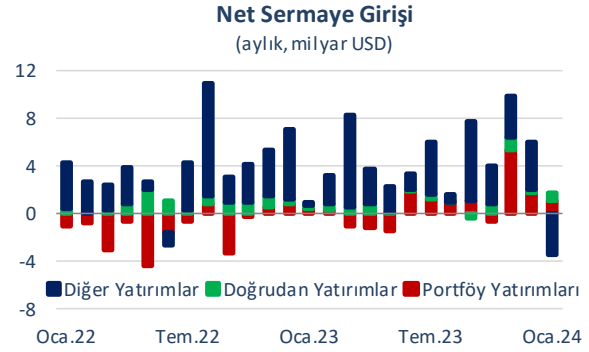
Cari açık Ocak'ta 2,6 milyar USD oldu.

Cari işlemler hesabı Ocak ayında 2,6 milyar USD ile piyasa beklentilerinin bir miktar altında açık verdi. Bu dönemde cari açık yıllık bazda %75,5 daralırken, söz konusu gelişmede parasal olmayan altın ve net enerji ithalatındaki düşüş belirleyici oldu. Ocak'ta net altın ithalatı 936 milyon USD ile Nisan 2022'den bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Böylece, altın ve enerji hariç cari fazla yıllık bazda %77,6 artarak 3,6 milyar USD oldu. Ocak ayında hizmetler dengesi geçen yılın aynı ayına kıyasla nispeten yatay bir seyir izleyerek 2,8 milyar USD fazla verirken, taşımacılık ve seyahat kalemlerinde sırasıyla 995 milyon USD ve 2,2 milyar USD net gelir kaydedildi. Böylece, 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ocak'ta 37,5 milyar USD ile Ağustos 2022'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti.

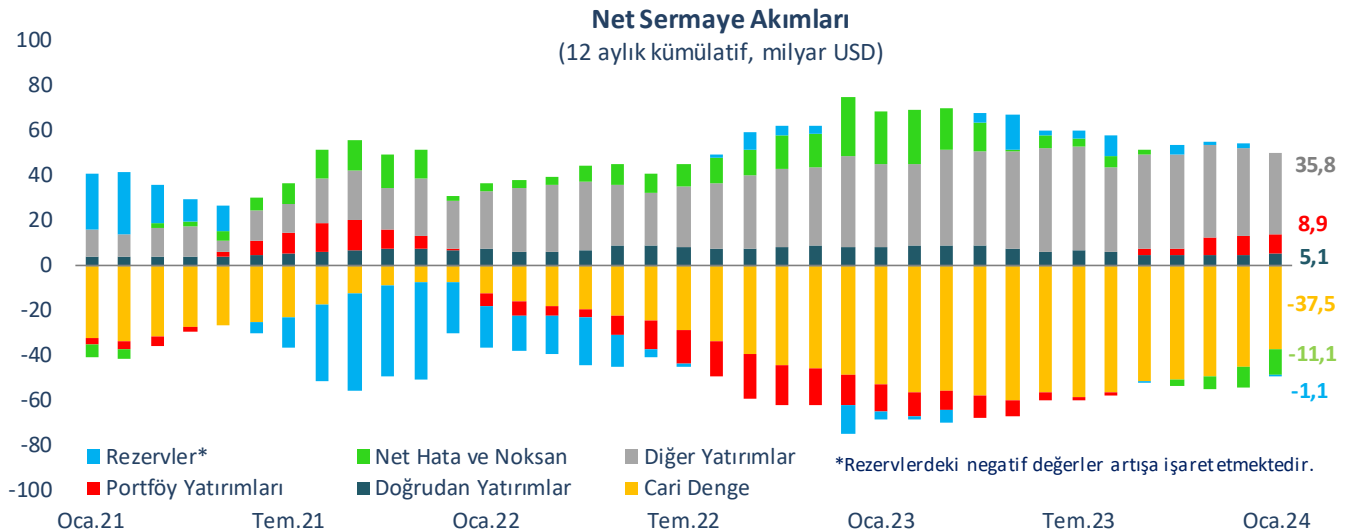
Doğrudan yatırımlarda ılımlı seyir devam etti.

Ocak ayında yurt içine yönelik doğrudan yatırımlar kaleminde 661 milyon USD'lik sınırlı bir net sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde yurt içi yerleşiklerin yurt dışında net varlık edinimi 249 milyon USD olurken, net yükümlülük oluşumu 910 milyon USD seviyesinde gerçekleşti. Ocak'ta 415 milyon USD düzeyinde gerçekleşen net gayrimenkul yatırımları yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'ye yaptıkları doğrudan yatırımların %45,6'sını oluşturdu. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde yaptıkları doğrudan sermaye yatırımları geçen yılın aynı dönemine göre %57 artışla 399 milyon USD oldu.

Portföy yatırımlarında 1,1 milyar USD net sermaye girişi kaydedildi.

Ocak'ta yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü 186 milyon USD artarken, borç senetleri piyasasında net alımları 1,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, yılın ilk ayında portföy yatırımları yıllık bazda %131,6 artış kaydetti.

*Rezervlerdeki negatif değerler artışa işaret etmektedir.

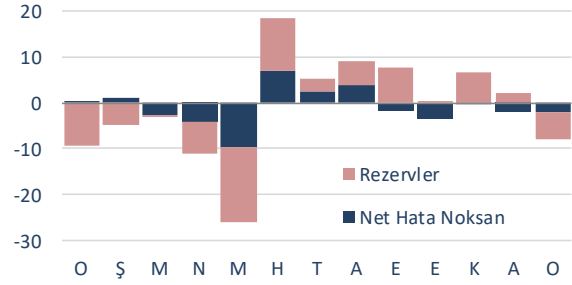
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Diğer yatırımlarda Haziran 2022'den bu yana ilk sermaye çıkışı...

Ocak 2024'te diğer yatırımlar kaleminden 3,5 milyar USD ile Haziran 2022'den bu yana ilk kez sermaye çıkışı gerçekleşti. Bu dönemde, yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıklarında 4,1 milyar USD, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatında da 1,7 milyar USD artış kaydedildi. Ocak ayında yurt dışından sağlanan kredilerde bankalar ve Genel Hükümet sırasıyla 912 milyon USD ve 17 milyon USD net kullanım, diğer sektörler ise 890 milyon USD net geri ödeme gerçekleştirdi. 12 aylık verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %121, diğer sektörlerde %93,4 oldu.

Rezerv varlıklar 6,2 milyar USD azaldı.

2023 yılının ikinci yarısında 24,5 milyar USD artan rezerv varlıklar Ocak ayında 6,2 milyar USD azaldı. Böylece, rezerv varlıklar Mayıs 2023'ten bu yana ilk kez cari açığın finansmanına katkı sağlamış oldu. Son 5 aydır sermaye çıkışının kaydedildiği net hata ve noksan kaleminde Ocak'ta da 1,9 milyar USD'lik sermaye çıkışı yaşandı.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Beklentiler...

12 aylık kümülatif verilere göre Ağustos 2023'ten bu yana gerileyen cari açık, bu eğilimini Ocak ayında da sürdürdü. Ayrıca, Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü verilere göre Şubat ayında ihracat yıllık bazda %13,6 oranında artarken, ithalatta son aylarda gözlenen gerileme %8,5 ile devam etti. Geçtiğimiz yılın Şubat ayına göre dış ticaret açığında gözlenen 5,1 milyar USD'lik gerileme 12 aylık kümülatif cari açıktaki düşüşün devam edeceğine işaret ediyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ocak 2023	Ocak 2024	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-10.423	-2.556	-75,5	-37.516
Dış Ticaret Dengesi	-12.625	-4.448	-64,8	-78.612
Hizmetler Dengesi	2.818	2.792	-0,9	52.003
Seyahat (net)	2.160	2.195	1,6	41.059
Birincil Gelir Dengesi	-391	-856	118,9	-11.681
İkincil Gelir Dengesi	-225	-44	-80,4	774
Sermaye Hesabı	-14	33	-	-158
Finans Hesabı	-10.216	-4.421	-56,7	-48.769
Doğrudan Yatırımlar (net)	-163	-661	305,5	-5.140
Portföy Yatırımları (net)	-469	-1.086	131,6	-8.944
Net Varlık Edinimi	658	799	21,4	3.128
Net Yükümlülük Oluşumu	1.127	1.885	67,3	12.072
Hisse Senetleri	-486	186	-	2.059
Borç Senetleri	1.613	1.699	5,3	10.013
Diğer Yatırımlar (net)	-243	3.533	-	-35.792
Efektif ve Mevduatlar	1.024	1.874	83,0	-23.090
Net Varlık Edinimi	4.334	4.006	-7,6	3.391
Net Yükümlülük Oluşumu	3.310	2.132	-35,6	26.481
Merkez Bankası	558	62	-88,9	13.016
Bankalar	2.752	2.070	-24,8	13.465
Yurt Dışı Bankalar	-2	3	-	7.148
Yabancı Para	1.637	1.699	3,8	3.111
Türk Lirası	1.117	368	-67,1	3.206
Yurt Dışı Kişiler	1.635	1.702	4,1	10.259
Krediler	435	120	-72,4	-11.075
Net Varlık Edinimi	-9	159	-	-1.492
Net Yükümlülük Oluşumu	-444	39	-	9.583
Bankacılık Sektörü	-856	912	-	8.847
Bankacılık Dışı Sektörler	455	-890	-	15
Ticari Krediler	-1.697	1.543	-	-1.681
Diğer Varlıklar ve Yükümlülük	-5	-4	-20,0	54
Rezerv Varlıklar (net)	-9.341	-6.207	-33,6	1.107
Net Hata ve Noksan	221	-1.898	-	-11.095

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

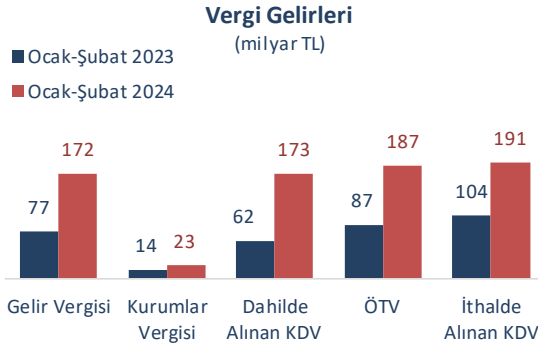
Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçe açığı Şubat'ta 153,8 milyar TL oldu.

Şubat ayında merkezi yönetim bütçe gelirleri deprem felaketinin yaşandığı Şubat 2023'e kıyasla %145 artarak 536,1 milyar TL, bütçe harcamaları da %77,2 yükselerek 689,9 milyar TL oldu. Böylece merkezi yönetim bütçe açığı Şubat'ta yıllık bazda %9,8 azalarak 153,8 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Aynı dönemde faiz dışı bütçe açığı da %27,4 daralarak 99 milyar TL oldu. Öte yandan, 2024 yılının ilk iki ayında bütçe açığı yıllık bazda %50,2 artışla 304,5 milyar TL düzeyine ulaştı.

Vergi gelirleri yıllık bazda %126,2 yükseldi.

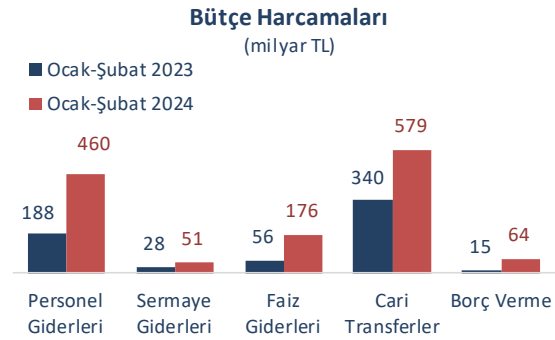
Şubat'ta düşük bazın da etkisiyle geçen yılın aynı ayına kıyasla %126,2 artış kaydeden vergi gelirleri 406,3 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde dâhilde alınan KDV yaklaşık 3 katına çıkarken, kurumlar vergisinden elde edilen gelirler de %182,3 ile hızlı artış gösterdi. ÖTV gelirleri de %108 artarak 88,8 milyar TL düzeyine ulaştı.

Şubat ayında Hazine portföyü ve iştirak gelirleri, yıllar arasında gelir aktarım dönemlerinin farklılaşmasıyla yıllık bazda yaklaşık 17 katına çıktı. Bu dönemde Hazine'nin faizler, paylar ve cezalardan elde ettiği gelir de %204,6 artışla 55,5 milyar TL oldu. Böylece, vergi dışı gelirler Şubat'ta yıllık bazda %231,1 oranında hızlı yükseldi.

Cari transferler yıllık bazda %51,9 arttı.

Şubat ayında cari transferler geçen yılın aynı ayına göre %51,9 ile TÜFE enflasyonunun altında artış kaydederken, personel giderleri yıllık bazda %136,5 ile hızlı yükseliş sergiledi. Bu dönemde görevlendirme giderleri kaleminden EÜAŞ'a 18,2 milyar TL, sosyal güvenlik kurumlarına 72,9 milyar TL ödeme gerçekleştirildi. Şubat'ta Toprak Mahsulleri Ofisi (12,5 milyar TL), Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş (7,2 milyar TL) ve Türk Eximbank'a (11,8 milyar TL) verilen borçlar paralelinde borç verme kalemi yıllık bazda 3,7 katına çıkarak 38,2 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Şubat'ta geçtiğimiz yıl deprem harcamalarının etkisiyle yüksek gerçekleşen sermaye transferlerinin yıllık bazda %85,2 gerilediği görüldü. Bu dönemde faiz giderleri ise yıllık bazda %60,2 yükseldi.

Beklentiler...

Şubat ayında, geçtiğimiz yılın aynı ayında yaşanan deprem felaketinin bütçe gerçekleştirmeleri üzerindeki etkilerinin oluşturduğu bazla merkezi yönetim gelirlerinin, giderlere kıyasla yıllık bazda daha hızlı arttığı görüldü. Ocak-Şubat döneminde toplam bütçe açığı 304,5 milyar TL ile Orta Vadeli Program'da 2024 yılı için öngörülen 2.652 milyar TL seviyesindeki hedefin %11,5'ini oluşturdu. Önümüzdeki dönemde dezenflasyon hedefi doğrultusunda atılabilecek adımların iç talep, bütçe gelirleri ve kamu harcamaları üzerindeki etkileri bütçe görünümü üzerinde belirleyici olacak.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Şubat			Ocak-Şubat			2024 Bütçe	
	2023	2024	% Değişim	2023	2024	% Değişim	Hedefi	Gerç./ Bütçe Hedefi (%)
Harcamalar	389,4	689,9	77,2	710,7	1.457,9	105,1	11.089,0	13,1
Faiz Harcamaları	34,2	54,8	60,2	55,6	175,9	216,5	1.254,0	14,0
Faiz Dışı Harcamalar	355,2	635,1	78,8	655,1	1.281,9	95,7	9.835,0	13,0
Gelirler	218,8	536,1	145,0	507,9	1.153,4	127,1	8.437,1	13,7
Vergi Gelirleri	179,6	406,3	126,2	432,4	923,5	113,6	7.407,7	12,5
Diğer Gelirler	39,2	129,8	231,1	75,5	229,9	204,6	1.029,4	22,3
Bütçe Dengesi	-170,6	-153,8	-9,8	-202,8	-304,5	50,2	-2.651,9	11,5
Faiz Dışı Denge	-136,3	-99,0	-27,4	-147,2	-128,6	-12,7	-1.397,9	9,2

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

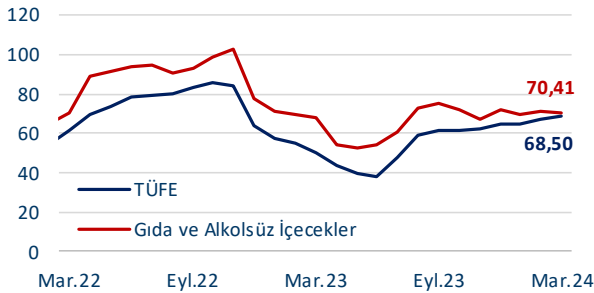
Mart ayında TÜFE beklentilerin altında arttı.

Mart'ta aylık TÜFE artışı %3,16 ile piyasa beklentilerinin altında ve yılbaşından bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Reuters anketine göre piyasa beklentisi TÜFE'nin Mart'ta aylık bazda %3,50 artacağı yönündeydi. Böylece, yıllık TÜFE enflasyonu %68,50 düzeyine yükseldi. Mart'ta yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) de bir önceki aya göre %3,29 ile son 3 ayın en ılımlı artışını kaydederken, yıllık ÜFE enflasyonu %51,47 oldu.

Mart (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2023	2024	2023	2024
Aylık	2,29	3,16	0,44	3,30
Yılsonuna Göre	12,52	15,06	6,25	11,59
Yıllık	50,51	68,50	62,45	51,47
Yıllık Ortalama	70,20	57,50	113,73	45,28

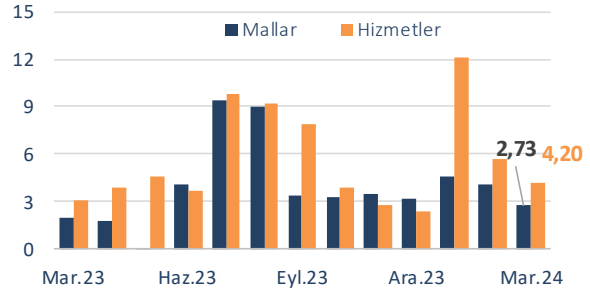
Eğitim grubunda fiyatlar aylık bazda %13,08 yükseldi.

Mart ayında 12 ana harcama grubunun 11'inde fiyatlar artış kaydetti. Şubat ayının ardından Mart'ta da eğitim grubu (%13,08) fiyatların en hızlı arttığı harcama grubu oldu. Fiyatların %5,65 oranında arttığı haberleşme grubu bu dönemde eğitim grubunu takip etti. Gıda ve alkolsüz içecekler grubu ise, tüketim sepetindeki ağırlığının da etkisiyle aylık enflasyonu 0,87 puan ile en fazla yukarı çeken grup oldu. Bu grubu fiyatların Şubat ayına kıyasla %3,42 arttığı konut grubu 0,48 puan ile takip etti. Mart ayında fiyatların sınırlı şekilde gerilediği (-%0,02) tek harcama kalemi alkollü içecekler ve tütün grubu oldu.

Gıda Fiyatları ve TÜFE
(yıllık % değişim)

Hizmet fiyatları aylık bazda %4,20 yükseldi.

Mart ayında mevsimlik ürünlerin dışarıda bırakıldığı çekirdek TÜFE aylık ve yıllık bazda sırasıyla %3,34 ve %69,20 artarak manşet enflasyonun üzerinde yükseldi. Mart'ta B endeksinde (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) %3,14, C endeksinde (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE) %3,52 artış kaydedildi.

Mal ve Hizmet Fiyatları
(aylık % değişim)

Mart'ta hizmet fiyatlarındaki yükseliş, mal fiyatlarındaki artışın üzerindeki seyrini sürdürdü. Bu dönemde mallar endeksi Şubat'a göre %2,73 yükselirken, hizmet endeksindeki aylık artış %4,20 oldu. Mal grubunda işlenmemiş gıda fiyatlarındaki %5,57 yükseliş öne çıkarken, hizmet grubunda haberleşme hizmetlerindeki fiyat artışı %6,63 ile son 11 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Kira fiyatlarındaki hızlı yükseliş Mart'ta da devam ederken, ulaştırma hizmetlerinde fiyatların %0,17 gerilemesi dikkat çekti.

Yurt içi ÜFE enflasyonunda gıda fiyatları etkili olmaya devam etti.

Yurt içi ÜFE endeksinde Mart'ta aylık bazda fiyatların en hızlı artış gösterdiği kalem metal cevherleri oldu. Öte yandan, gıda ürünleri bu dönemde de 0,83 puan ile aylık ÜFE enflasyonunu en fazla yukarı çeken kalem oldu. Şubat'ta fiyatların hızlı arttığı kok ve rafine petrol ürünlerinde ise Mart ayında %1,02 gerileme kaydedildi. Böylece kok ve rafine petrol fiyatları aylık ÜFE enflasyonunu 0,04 puan sınırlandırdı. Kömür ve linyit %0,25 ile fiyatların gerilediği bir diğer kalem oldu.

Beklentiler...

Aylık enflasyonun Ocak ve Şubat ayında beklentilerin üzerinde gerçekleşmesinin ardından, Mart'ta ivme kaybetmesi olumlu bir gelişme olarak kaydedildi. Önümüzdeki dönemde, atılan sıkılaştırma adımlarının iç talebin sınırlandırılmasındaki etkisinin yanı sıra döviz kurlarının seyri yakından takip edilmeye devam edilecek. Ayrıca, jeopolitik gelişmelerin yarattığı arz yönlü baskıların da etkisiyle petrol fiyatlarında gözlenen yükseliş eğiliminin kalıcılığı enflasyonun seyri açısından büyük önem arz ediyor.

Finansal Piyasalar ve TCMB

	29.Şub	29.Mar	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	288	301	13 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%44,87	%45,44	57 bp ▲
BIST-100	9.194	9.142	-%0,6 ▼
USD/TL	31,2198	32,3520	%3,6 ▲
EUR/TL	33,7845	34,9402	%3,4 ▲
Döviz Sepeti*	32,5021	33,6461	%3,5 ▲

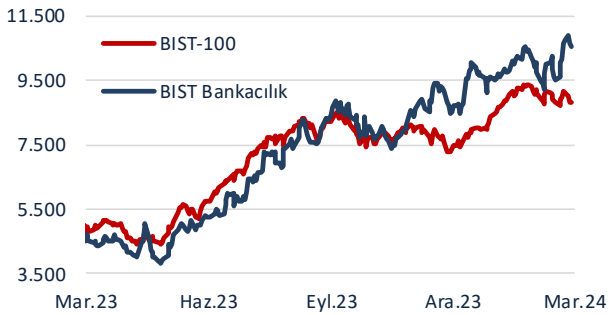
(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Mart'ta küresel ve yurt içi piyasalar birbirinden ayrıştı.

ABD'de beklentilerin üzerinde açıklanan enflasyon verileri Mart'ın ilk yarısında küresel risk iştahını baskılamakta, Fed toplantısının ardından açıklanan projeksiyonlarda bu yıl 75 baz puanlık faiz indirimi yapılacağı beklentisinin korunması ve Başkan Powell'in ılımlı açıklamalarının ardından ayın kalanında küresel borsalar olumlu bir görünüm sundu. MSCI küresel borsa endeksi Mart'ta aylık bazda %3 yükselişle 3.438 düzeyine ulaşırken, MSCI gelişmekte olan ülkeler endeksi de %2,2 artış kaydetti. ABD dolarının diğer gelişmiş ülke para birimlerine karşı değerini gösteren DXY 104,5'e yükselirken, ABD 10 yıllık tahvilinin faizi Mart sonunda %4,20 düzeyine geriledi.

Yerel seçim gündeminin öne çıktığı yurt içi piyasalar Mart ayında dalgalı bir seyir izleyerek küresel piyasalardan negatif yönde ayrıştı. BIST-100 endeksi kâr satışlarının da etkisiyle aylık bazda %0,6 azalarak 9.142 düzeyine gerilerken, bankacılık alt endeksi %9,2 artış kaydetti. Mart'ta USD/TL %3,6, EUR/TL %3,4 yükseldi. Türkiye'nin 5 yıllık CDS primi 13 baz puan artışla ayı 301 baz puan düzeyinde tamamladı. 2 yıllık gösterge tahvilin getirisi de Mart sonunda %45,44 seviyesine ulaştı.

BIST-100 ve BIST Bankacılık Endeksi

TCMB politika faizini %50 düzeyine yükseltti.

TCMB 21 Mart'ta gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini 500 baz puan artırarak %50 seviyesine yükseltti. Piyasa beklentisi ağırlıklı olarak TCMB'nin bu dönemde faiz artırımına gitmeyeceği yönündeydi. Böylece TCMB'nin Haziran 2023'ten bu yana yaptığı toplam politika faizi artışı 4.150 baz puan oldu. Kurul Mart toplantısında faiz artırımının yanı sıra, operasyonel çerçevede değişikliğe giderek gecelik borçlanma ve borç verme oranlarının politika faizine kıyasla +/- 300 baz puanlık bir marj ile belirlenmesine karar verdiğini duyurdu. Yayımlanan karar metninde yakın döneme ilişkin göstergelerin yurt içi talepte dirençli seyrin sürdüğüne işaret ettiği, hizmet enflasyonundaki katılığın, enflasyon beklentilerinin, gıda fiyatlarının ve jeopolitik

gelişmelerin enflasyonist baskıları canlı tuttuğu ifade edildi. Metinde, aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikasının sürdürüleceğinin altı çizildi. Bir önceki metinde ilk kez dile getirilen Türk lirasında reel değerlenme ifadesi yinelenirken, beklentilerdeki düzelleme vasıtasıyla aylık enflasyonun ana eğiliminin düşeceği ve dezenflasyonun yılın ikinci yarısında tesis edileceği belirtildi.

Cari yılsonu TÜFE enflasyonuna ilişkin beklentiler Mart'ta artış kaydetti.

TCMB'nin Mart ayı Piyasa Katılımları Anketi'ne göre Şubat ayında %42,96 olan yılsonu TÜFE beklentisi Mart'ta %44,19 düzeyine yükselirken, 12 ay sonrasına ilişkin beklenti %37,78'den %36,70 seviyesine geriledi. Bu dönemde yılsonuna ilişkin USD/TL beklentisi sınırlı artışla 40,53 oldu. Diğer taraftan, katılımcıların 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin büyüme beklentileri bir önceki anket dönemine göre değişim göstermeyerek sırasıyla %3,3 ve %3,8 düzeyinde kaydedildi. Ayrıca, piyasanın cari dengede iyileşme beklentilerinin Mart'ta devam ettiği görüldü.

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB'nin yayımladığı menkul kıymet istatistiklerine göre 22 Mart itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış hisse senedi portföyü Şubat sonundan bu yana net 95 milyon USD, DİBS portföyü de 510 milyon USD azalış kaydetti. Böylece, 2023 yılsonundan itibaren hisse senedi piyasasına 20 milyon USD yabancı sermaye girişi yaşanırken, tahvil piyasasından 57 milyon USD yabancı sermaye çıkışı gerçekleşti. 22 Mart itibarıyla TCMB'nin brüt rezervleri 123,8 milyar USD, net uluslararası rezervleri de 15,2 milyar USD oldu.

Fitch Türkiye'nin kredi notunu B+'ya yükseltti.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch 8 Mart'ta yaptığı değerlendirmeyle Türkiye'nin kredi notunu bir seviye yükselterek B+'ya çıkarırken, "durağan" olan kredi not görünümünü de "pozitif" olarak güncelledi. Böylece, Türkiye'nin kredi notu 2013 yılından sonra ilk kez artırılmış oldu. Kredi notundaki artışın gerekçesi olarak Haziran 2023'ten itibaren uygulanan ekonomi politikalarının kalıcılığına ve etkinliğine olan güvenin artmasına işaret eden Kuruluş, ekonomi politikasındaki duruşun enflasyonda belirgin düşüş sağlama ve cari açığı azaltma hedefiyle uyumlu olduğunu değerlendirdi.

Fitch'in Türkiye Kredi Notu Değerlendirmesi

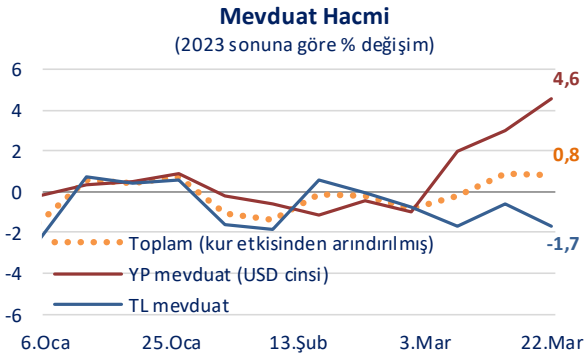

Kaynak: Datastream, Reuters, TCMB

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

YP mevduat hacmi Mart'ta artış kaydetti.

BDDK tarafından yayımlanan haftalık verilere göre, 22 Mart itibarıyla bankacılık sektöründeki TP mevduat hacmi 2023 sonuna göre %1,7 azalarak 8,7 trilyon TL seviyesinde gerçekleşirken, USD bazında YP mevduat hacmi son üç haftadaki güçlü artışların etkisiyle %4,6 genişledi ve 212,4 milyar USD düzeyinde kaydedildi. Öte yandan, geçen yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında TP mevduat hacmi %49,2 artarken, USD bazında YP mevduat %1,2 daraldı. Böylece, sektördeki toplam mevduat hacmi yıllık bazda %55,9 artarak 15,5 trilyon TL oldu. Toplam mevduat hacmindeki yıllık yükseliş kur etkisinden arındırılmış verilere göre ise %28,5 düzeyinde gerçekleşti. YP mevduatı ve döviz kurlarında son haftalarda gözlenen artışların etkisiyle TP mevduatın toplam mevduat hacmi içindeki payı 22 Mart itibarıyla %56,3 ile Şubat 2023'ten bu yana en düşük seviyesinde kaydedildi. Son haftalarda azalış hızı ivme kaybeden kur korumalı mevduat hacmi 18 Ağustos 2023'e göre %32,9 (1,1 trilyon TL) daralarak 22 Mart itibarıyla 2,3 trilyon TL seviyesine indi.

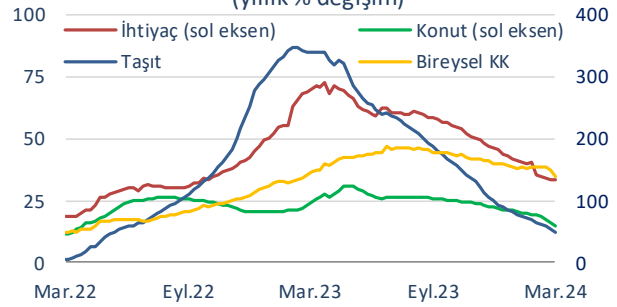

Toplam kredi hacmi 12,7 trilyon TL seviyesine ulaştı.

22 Mart itibarıyla bankacılık sektöründeki toplam kredi hacmi yıllık bazda %52,1 artış kaydederek 12,7 trilyon TL seviyesine çıktı. Bu dönemde TP kredi hacmi %44,2 ile Mayıs 2022'den bu yana en yavaş yıllık artışını gerçekleştirerek 8,5 trilyon TL düzeyinde kaydedildi. Öte yandan, 22 Mart itibarıyla 133,2 milyar USD seviyesine ulaşan YP kredi hacmi, geçen yılın aynı dönemine göre %1,8 artarak yıllık bazdaki yükselişini art arda beşinci haftaya taşıdı. Aynı tarih itibarıyla toplam kredi hacmindeki kur etkisinden arındırılmış yıllık yükseliş ise %31,6 ile Temmuz 2022'den bu yana en düşük oranda gerçekleşti. TP ve USD bazında YP kredilerin 2023 yılsonuna göre artış oranları sırasıyla %7,8 ve %3,5 seviyelerinde kaydedildi.

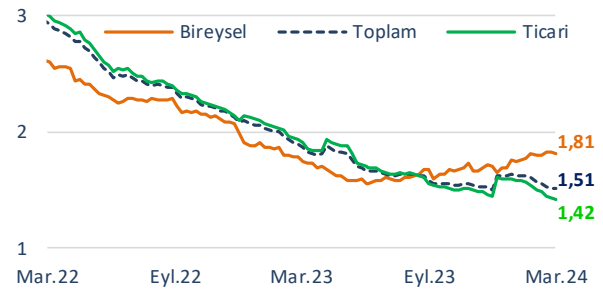
Tüketici kredilerinde ivme kaybı sürüyor.

22 Mart itibarıyla ihtiyaç kredileri yıllık bazda %33,5 artarken, taşıt kredilerinde %49,7 ile Mayıs 2022'den bu yana yıllık bazda en yavaş yükseliş kaydedildi. Aynı dönemde, konut kredileri de %14,2 ile Nisan 2022'den bu yana en düşük yıllık artışını sergiledi. 22 Mart itibarıyla, bireysel kredi kartı harcamaları yıllık bazda %139,7 artarak güçlü seyrini devam ettirse de, son iki haftada yaşanan önemli ivme kaybı dikkat çekti.

Tüketici Kredileri
(yıllık % değişim)

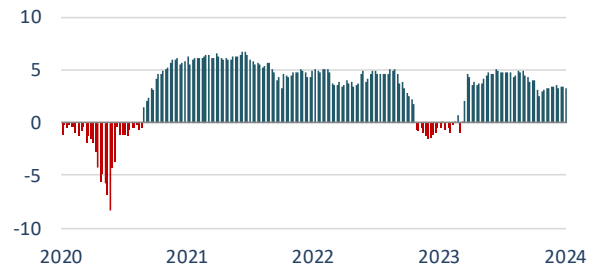
Takipteki alacaklar oranı %1,51 seviyesine indi.

Bankacılık sektöründeki takipteki alacaklar oranı, 22 Mart itibarıyla %1,51 ile tarihi düşük seviyelerdeki seyrini sürdürdü. Söz konusu oran bireysel kredilerde %1,81, ticari kredilerde %1,42 seviyesinde gerçekleşti.

Takipteki Alacaklar Oranı
(%)

Yabancı para net genel pozisyonu...

22 Mart itibarıyla bankacılık sektörünün bilanço içi yabancı para pozisyonu (-) 52.172 milyon USD, bilanço dışı yabancı para pozisyonu (+) 55.418 milyon USD oldu. Böylece, yabancı para net genel pozisyonu (+) 3.246 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Yabancı Para Net Genel Pozisyonu
(milyar USD)

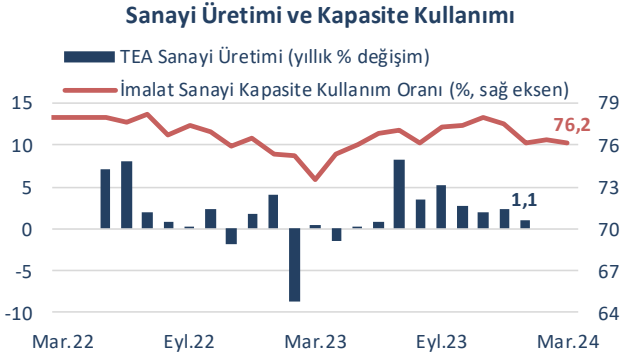
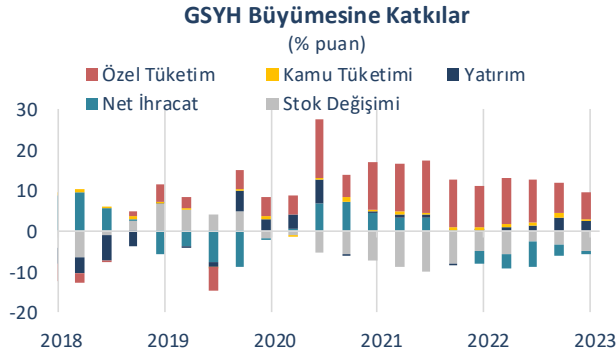
Genel Değerlendirme

Dünya genelinde merkez bankası toplantılarının takip edildiği Mart ayında, enflasyon ve ekonomik aktiviteye ilişkin veri akışı küresel piyasaların seyrinde belirleyici olmaya devam etti. İşgücü piyasasının ve ekonomik aktivitenin nispeten güçlü seyrini sürdürdüğü ABD’de Fed beklentilere paralel olarak politika faizini değiştirmede. Toplantı sonrasında açıklanan projeksiyonlar Fed üyelerinin 75 baz puanlık indirim beklentilerini koruduklarını gösterdi. Bir önceki projeksiyonların açıklandığı Aralık 2023’te faiz indirimlerinin zamanlaması bakımından Fed’e kıyasla iyimser konumda bulunan vadeli piyasalar, son aylarda açıklanan verilerin etkisiyle Fed’in tahminlerine yakınsamış görünüyor. Mevcut durumda piyasanın ilk faiz indirimi beklentisi Haziran toplantısında yoğunlaşsa da, faiz indirim beklentileri açıklanacak verilere dayalı seyrini sürdürüyor. Euro Alanı’nda ise üretim faaliyetlerinin zayıfladığını gösteren veriler, ECB’nin para politikasında sıkı duruşu uzun süre devam ettiremeyeceği yönündeki algıyı destekledi.

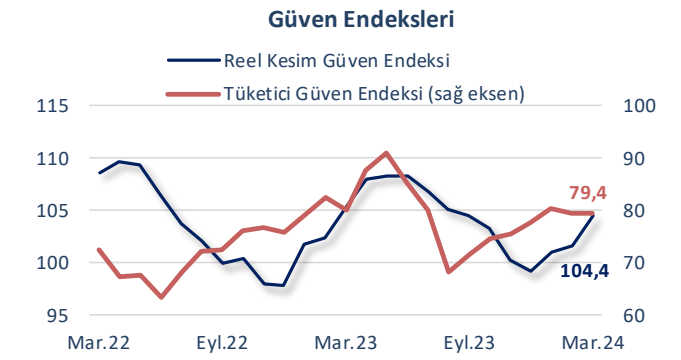
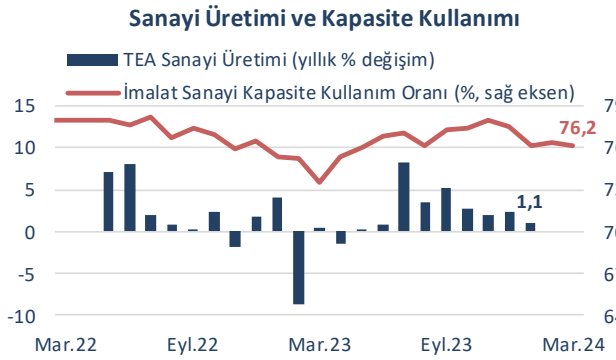
2024’ün ilk iki ayında genel olarak yükseliş trendi sergileyen petrol fiyatları, yüksek seyrini Mart ayında da sürdürdü. Nisan ayının ilk günlerinde Brent türü petrolün varil fiyatının artışa geçerek gün içinde 90 USD düzeyini aşması, küresel enflasyon görünümü açısından jeopolitik gelişmelerin ve üretim kesintilerinin risk oluşturmaya devam ettiğini gösteriyor. Öte yandan Çin’de reel sektör ve enflasyona ilişkin verilerin karmaşık bir görünüm sunması, petrol fiyatları açısından öngöründe bulunmayı zorlaştırıyor.

Mart ayında seçim gündemine odaklanılan yurt içi piyasalarda dalgalı bir seyir hâkim oldu. Arz göstergeleri üretimin ivme kaybetse de ılımlı bir şekilde büyüdüğüne, talep göstergeleri ise parasal sıkılaşmaya rağmen iç talebin halen canlı seyrini koruduğuna işaret etti. TCMB, iç talepteki dirençli seyrin yanı sıra enflasyon beklentilerindeki katılığın da sürdüğünü dikkate alarak Mart ayı toplantısında piyasa beklentilerinin aksine politika faizinde 500 baz puanlık bir artırıma gitti. Yerel seçimlerin geride kalmasının ardından önümüzdeki dönemde para ve maliye politikalarının seyri ve bu politikaların fiyatlama davranışlarına etkisi yakından takip edilmeye devam edilecek.

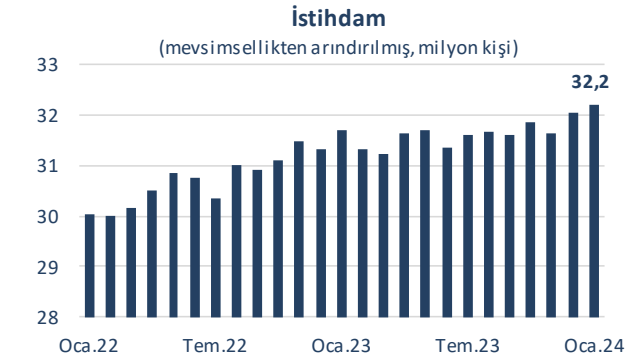
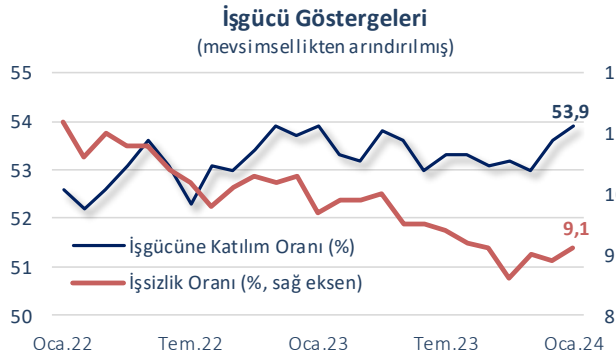
Büyüme

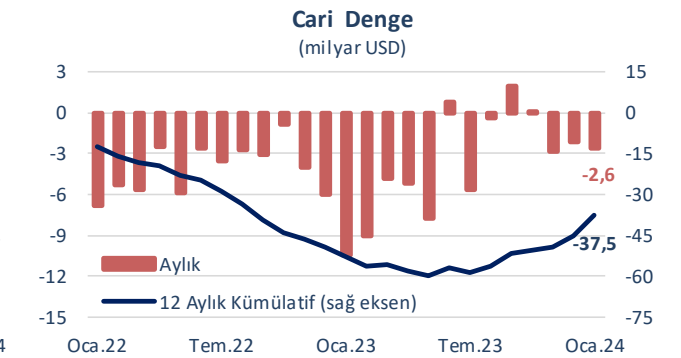
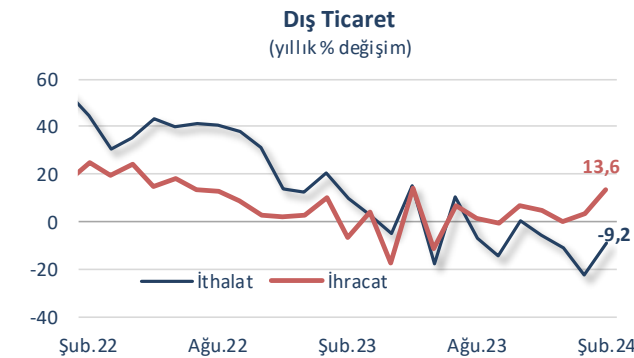
Öncü Göstergeler

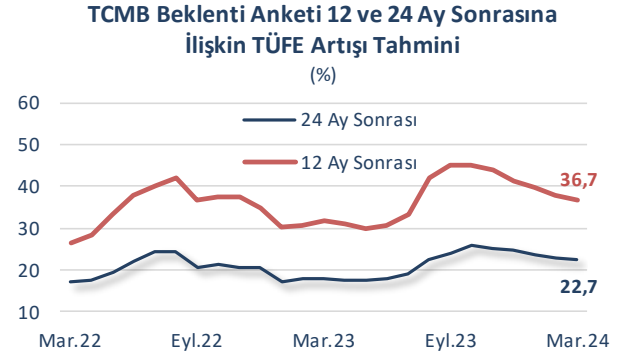
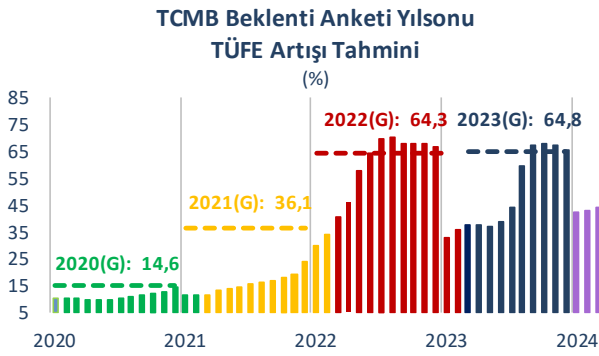
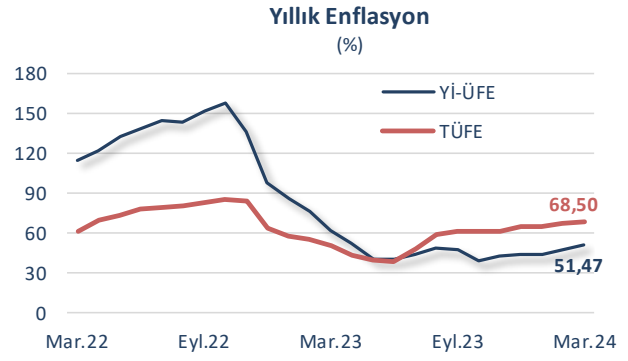
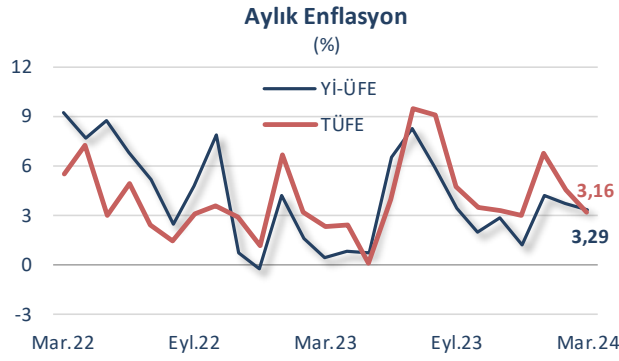
İşgücü Piyasaları

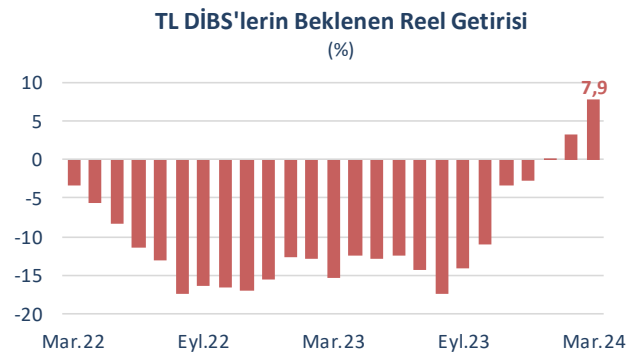
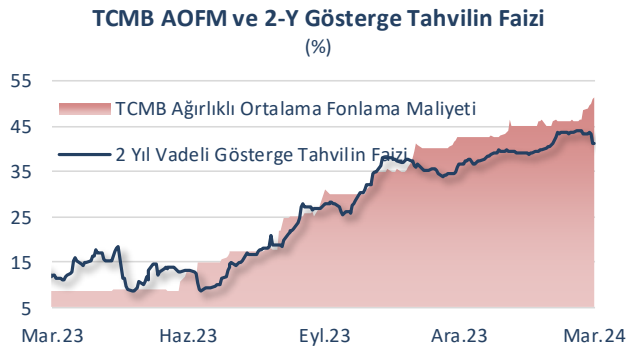
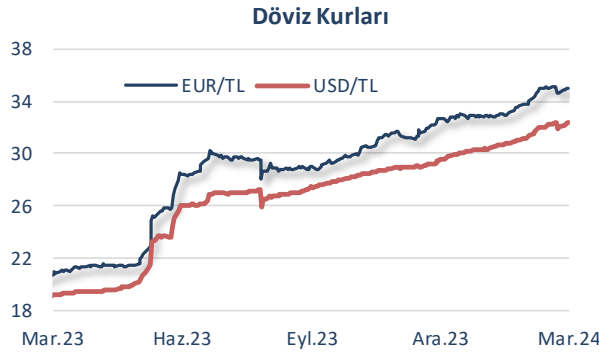
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2019	2020	2021	2022	2023	Ç2-23	Ç3-23	Ç4-23
GSYH (milyar USD)	760	717	808	906	1.119	272	297	304
GSYH (milyar TL)	4.318	5.049	7.256	15.012	26.276	5.506	7.697	8.431
Büyüme Oranı (%)	0,8	1,9	11,4	5,5	4,5	3,9	6,1	4,0
Enflasyon (%)						Oca.24	Şub.24	Mar.24
TÜFE (yıllık)	11,84	14,60	36,08	64,27	64,77	64,86	67,07	68,50
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	7,36	25,15	79,89	97,72	44,22	44,20	47,29	51,47
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Kas.23	Ara.23	Oca.24
İşsizlik Oranı (%)	13,4	12,6	11,0	10,3	8,9	9,0	8,9	9,1
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,6	49,1	52,6	53,6	53,5	53	53,6	53,9
Döviz Kurları						Oca.24	Şub.24	Mar.24
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	76,0	61,9	47,6	54,9	57,1	57,1	58,6	
USD/TL	5,95	7,43	13,28	18,72	30,34	30,34	31,22	32,35
EUR/TL	6,68	9,09	15,10	19,98	32,96	32,96	33,78	34,94
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	6,32	8,26	14,19	19,35	31,65	31,65	32,50	33,65
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Ara.23	Oca.24	Şub.24
İhracat	180,8	169,6	225,2	254,1	255,54	255,44	256,13	258,65
İthalat	210,3	219,5	271,4	363,7	361,77	361,76	354,34	351,51
Dış Ticaret Dengesi	-29,5	-49,9	-46,2	-109,6	-106,2	-106,3	-98,2	-92,9
Karşılama Oranı (%)	86,0	77,3	83,0	69,9	70,6	70,6	72,3	73,6
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Kas.23	Ara.23	Oca.24
Cari İşlemler Dengesi	10,8	-31,9	-7,2	-49,1	-45,4	-49,3	-45,4	-37,5
Finans Hesabı	5,1	-39,5	-29,0	-35,5	-56,1	-55,3	-54,6	-48,8
Doğrudan Yatırımlar (net)	-6,6	-4,6	-6,9	-8,7	-4,7	-4,8	-4,6	-5,1
Portföy Yatırımları (net)	2,8	9,6	-0,8	13,5	-8,3	-7,4	-8,3	-8,9
Diğer Yatırımlar (net)	2,6	-12,6	-21,7	-40,3	-41,0	-41,5	-39,6	-35,8
Rezerv Varlıklar (net)	6,3	-31,9	23,3	12,3	-2,0	-1,6	-2,0	1,1
Net Hata ve Noksan	-5,8	-7,6	1,4	25,9	-10,7	-5,8	-9,0	-11,1
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	1,4	-4,4	-0,9	-5,4	-4,1	-	-4,1	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Ara.23	Oca.24	Şub.24
Harcamalar	1.000,0	1.203,7	1.603,5	2.941,4	6.585,5	6.585,5	768,0	1.457,9
Faiz Harcamaları	99,9	134,0	180,9	310,9	674,6	674,6	121,1	175,9
Faiz Dışı Harcamalar	900,1	1.069,8	1.422,7	2.630,5	5.910,8	5.910,8	646,9	1.282,0
Gelirler	875,3	1.028,4	1.402,0	2.802,4	5.210,5	5.210,5	617,2	1.153,4
Vergi Gelirleri	673,9	833,3	1.165,0	2.353,3	4.500,9	4.500,9	517,2	923,5
Bütçe Dengesi	-124,7	-175,3	-201,5	-139,1	-1.375,0	-1.375,0	-150,7	-304,5
Faiz Dışı Denge	-24,8	-41,3	-20,7	171,8	-700,4	-700,4	-29,6	-128,6
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-2,9	-3,5	-2,8	1,0	-5,2	-5,2	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Kas.23	Ara.23	Oca.24
İç Borç Stoku	755,1	1.064,3	1.354,8	1.905,3	3.209,3	3.209,3	3.366,5	3.440,8
Dış Borç Stoku	574,0	773,4	1.490,0	2.127,9	3.513,2	3.513,2	3.598,7	3.797,3
Toplam Borç Stoku	1.329,1	1.837,6	2.844,9	4.033,2	6.722,5	6.722,5	6.965,1	7.238,1

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2019	2020	2021	2022	2023	Oca.24	Şub.24	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.347	23.550	23.887	24.662	3,2
Krediler	2.656	3.576	4.901	7.581	11.677	11.938	12.366	3,6
TP Krediler	1.642	2.353	2.832	5.110	7.894	8.019	8.287	3,3
Pay (%)	61,8	65,8	57,8	67,4	67,6	67,2	67,0	-
YP Krediler	1.015	1.224	2.069	2.471	3.783	3.919	4.079	4,1
Pay (%)	38,2	34,2	42,2	32,6	32,4	32,8	33,0	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	150,8	152,6	160,1	163,4	191,9	196,0	196,0	0,0
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	5,3	4,1	3,2	2,1	1,6	1,6	1,6	-
Menkul Değerler	660	1.022	1.476	2.370	3.970	4.116	4.259	3,5
PASİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.344	23.550	23.887	24.662	3,2
Mevduat	2.567	3.455	5.303	8.862	14.852	14.948	15.140	1,3
TP Mevduat	1.259	1.546	1.880	4.779	8.897	8.839	8.881	0,5
Pay (%)	49,0	44,7	35,5	53,9	59,9	59,1	58,7	-
YP Mevduat	1.308	1.909	3.423	4.083	5.955	6.108	6.259	2,5
Pay (%)	51,0	55,3	64,5	46,1	40,1	40,9	41,3	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	194	224	310	325	584	635	715	12,6
Bankalara Borçlar	533	658	1.048	1.432	2.384	2.426	2.552	5,2
Repodan Sağlanan Fonlar	154	255	587	540	723	685	833	21,7
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	492	600	714	1.407	2.153	2.175	2.231	2,6
Net Dönem Kârı/Zararı	49,0	58,5	93,0	431,6	620,5	32,0	74,7	133,6
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	61,5	70,9	68,0	50,5	44,4			
Krediler/Aktifler	59,1	58,6	53,2	52,8	49,6	50,0	50,1	-
Menkul Kıymet/Aktifler	14,7	16,7	16,0	16,5	16,9	17,2	17,3	-
Mevduat/Pasifler	57,2	56,6	57,5	61,8	63,1	62,6	61,4	-
Krediler/Mevduat	103,5	103,5	92,4	85,5	78,6	79,9	81,7	-
Sermaye Yeterliliği	18,4	18,7	18,4	19,5	19,1	16,9	16,8	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.